

(Nie)Zwykła Rodzina

Scenariusz zajęć dla przedszkoli oraz klas 1-3 szkoły podstawowej

Czas trwania: 90-120 minut. Warsztat może być dowolnie modyfikowany.

Przygotowano na zlecenie Fundacji Adopcyjnej.

Część 1

1. Rundka wprowadzająca w tematykę zajęć („Iodołamacz”) – karty DIXIT

Uczestnicy i uczestniczki spotkania siadają w kręgu. Na środku rozłożone są karty DIXIT (można użyć dowolnego zamiennika, np. pocztówek, wycinek z gazety, zdjęć itp.). Następnie poproszeni przez osobę prowadzącą zajęcia wybierają kartę, która w jakiś sposób kojarzy im się z rodziną. Po kolei się przedstawiają i w dowolny dla siebie sposób opisują swoje skojarzenie oraz to, dlaczego wybrali właśnie tę kartę.

Ćwiczenie ma na celu:

- wzajemne poznanie się grupy,
- zebranie informacji o skojarzeniach na temat rodziny,
- wprowadzenie do dalszej części zajęć,
- integrację zespołu.

2. Pytania o rodzinę z wykorzystaniem metody warsztatów z dociekań filozoficznych

Osoba prowadząca rozkłada na podłodze karteczki z pytaniami. Uczestnicy i uczestniczki warsztatów losują pytania, na które wspólnie starają się później znaleźć odpowiedzi. Osoba prowadząca zachęca do dyskusji zadając dodatkowe pytania, parafrazuje głosy uczestników i uczestniczek zajęć, moderuje dyskusję, a na końcu ją podsumowuje.

Przykładowe pytania:

1. Od czego jest rodzina?
2. Jak wygląda rodzina?
3. Kogo masz w rodzinie?
4. Gdzie mieszkają rodziny?
5. W jakim języku mówi się w rodzinie?
6. Czy każdy w rodzinie jest taki sam, czy może różni się od siebie?
7. Co rodziny jedzą na święta lub w uroczyste dni?
8. Co rodziny robią wspólnie?

9. Kto tworzy rodzinę?
10. Czy rodzinę można sobie wybrać?

Karty z pytaniami w wersji do druku zostały udostępnione wraz ze scenariuszem.

Przerwa

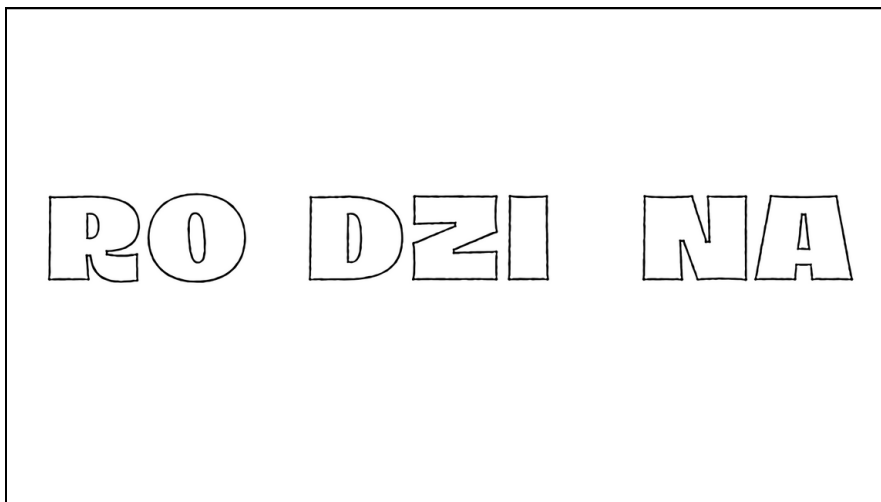
Fundacja Adopcyni. (Nie)Zwykła Rodzina. Scenariusz zajęć dla przedszkoli oraz klas 1-3 szkoły podstawowej

Część 2

3. Rodzina

Osoba prowadząca zajęcia dzieli uczestników i uczestniczki na 3 grupy. Każda z grup dostaje jedną kartkę z sylabami tworzącymi słowo "RODZINA". 1 grupa – "RO", 2 grupa – "DZI", 3 grupa – "NA". Uczestniczki i uczestnicy zajęć kolorują sylaby w dowolny sposób. Dozwolone jest dorysowywanie rzeczy i wychodzenie poza szablon sylaby.

Po ukończeniu zadania dzieci układają wspólnie wyraz "rodzina" i wraz z osobą prowadzącą dyskutują na temat tego, co widzą odpowiadając na pytanie: Jaka jest rodzina? Na koniec dyskusji uczestnicy i uczestniczki warsztatów układają swoje karty DIXIT wokół napisu rodzina.

Propozycja napisu w wersji do druku została udostępniona wraz ze scenariuszem.

4. Emocje

Osoba prowadząca zajęcia zaprasza uczestników i uczestniczki zajęć, by ponownie usiedli w kole. Pokazuje im kartki z nazwami emocji i zadaje pytanie „W jakich sytuacjach pojawia się u nas (nazwa emocji)?

Przykłady emocji do omówienia:

- ZŁOŚĆ
- STRACH
- SMUTEK
- ZASKOCZENIE
- WSTYD
- RADOŚĆ

Przerwa

5. „Jeź” – zapoznanie z książką autorstwa Katarzyny Kotowskiej

Uczniowie i uczennice przyjmują wygodną pozycję, a osoba prowadząca zajęcia głośno czyta książkę lub włącza słuchowisko „Jeź” autorstwa Katarzyny Kotowskiej. Nagranie można znaleźć na stronie: <https://www.youtube.com/watch?v=70tvM5h ocE>

Po przeczytaniu lub wysłuchaniu opowiadania uczestnicy i uczestniczki zajęć krótko podsumowują co usłyszeli - z naciskiem na towarzyszące bohaterom emocje. Osoba prowadząca moderuje dyskusję, zachęca dzieci do rozmowy. Uczniowie i uczennice wspólnie zastanawiają się, co pomogło chłopcu zrzucić kolce i wypisują swoje pomysły na kolcach rysunkowego jeża.

Propozycja w wersji do druku została udostępniona wraz ze scenariuszem.

6. Runda podsumowująca

Osoba prowadząca zajęcia prosi uczestników i uczestniczki na odpowiedzenie na pytanie: „Co im dało dzisiejsze spotkanie?”, „Czego dowiedziały się o rodzinach?”. Nauczyciel/nauczycielka kończą zajęcia dziękując dzieciom za udział.

Bibliografia:

- „Jeź”, Katarzyna Kotowska, Media Rodzina, 2013
- „Wszystko o rodzinach”, Felicity Brooks, Centrum Edukacji Dziecięcej, 2019
- „Pięknie się różnimy. Akademia mądrego dziecka. Chcę wiedzieć”, Tracey Turner, Harper Collins Polska, 2022

Komentarz Fundacji Adopcyjnej

Przedstawiony scenariusz powstał w ramach cyklu **„(Nie)Zwykła rodzina. Spotkania o adopcji w duchu otwartości i tolerancji”**. Autorski projekt Fundacji Adopcyjnej był połączeniem 3 wydarzeń oraz wystawy edukacyjnej dedykowanych kolejno: rodzinom adopcyjnym, rodzicom (adopcyjnym, zastępczym i biologicznym) oraz profesjonalistom pracującym z dziećmi. Realizowane działania miały za zadanie integrować, a także edukować, zaciekać i oswajać z tematem adopcji. Zachęcić, aby o adopcji mówić wprost i pytać o nią w sposób „zwykły”, pozbawiony lęku czy wstydu.

Utrwalenie jednego z warsztatów w formie scenariusza zajęć daje możliwość wprowadzania tematyki adopcji oraz różnych form rodzicielstwa i budowania wokół nich postawy empatii i tolerancji.

Tematy i wartości omawiane w trakcie zajęć:

- Różnorodne modele rodziny, które napotykamy współcześnie: samodzielnych rodziców, rodziny zastępcze i adopcyjne, rodziny patchworkowe itd.
- Równa wartość i szacunek należny wszystkim rodzinom
- Tolerancja i równość wobec ludzi niezależnie od ich wieku, płci, sprawności fizycznej i umysłowej, pochodzenia, koloru skóry, religii itd.
- Empatia
- Życzliwość
- Bullying - wyzywanie, wyszydzanie, znęcanie się

Rodziny adopcyjne wciąż spotykają się z niesprawiedliwymi i krzywdzącymi mitami na temat adopcji. Historia porzucenia, tak trudna dla dzieci, bywa dodatkowo stygmatyzująca, w szczególności w środowisku szkolnym i rówieśniczym. Bywa, że powoduje osądzanie z góry, kwestionowanie ich możliwości i umiejętności („wiadomo, że nic z tego nie będzie”, „złe geny”). A także, że jest powodem do wyśmiewania, przewisk i obrażania rodziny biologicznej oraz pochodzenia dziecka.

Wierzmy, że normalizując temat nie tylko samej adopcji czy pieczy zastępczej ale różnorodności rodzin w ogóle możemy zwiększać społeczną świadomość, wrażliwość oraz empatię i pielęgnować te wartości od najmłodszych lat.

W szczególności w kontekście kontaktów rówieśniczych, akceptacji i budowania poczucia własnej wartości, istotne jest to, w jaki sposób mówimy o rodzinie, niezależnie od jej formy - adopcji, rodzinach zastępczych, dzieciach z pieczy instytucjonalnej, rodzinach niepełnych i patchworkowych, samodzielnym rodzicielstwie. Co słyszą nasze dzieci w domach, przedszkolach, szkołach, w mediach i na ulicy. Czy budujemy obraz rodziny jako wartości, nie drwimy i nie umniejszamy żadnej z form rodzicielstwa.

Zapraszamy do skorzystania ze scenariusza w ramach prowadzonych przez siebie zajęć oraz do udostępniania i polecania go pedagogom w Waszych placówkach edukacyjnych.

Kontakt

Marta Szymczyk (Nieszablonowa Pedagożka) - Absolwentka Wydziału Nauk o Wychowaniu na Uniwersytecie Łódzkim, pedagożka szkolna, nauczycielka etyki, aktywistka edukacyjna i społeczna, studentka psychologii. Prowadzi fanpage „Nieszablonowa pedagożka” poświęcony wychowaniu, edukacji antydyskryminacyjnej, przepisom prawa oświatowego oraz sprawdzonym działaniom w pracy z dziećmi i młodzieżą. Wyróżniona w XIV edycji Nagrody im. Ireny Sendlerowej „Za naprawianie świata”, XI edycji konkursu im. Aliny Margolis-Edelman organizowanego przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę oraz II edycji Nagrody im Janusza Korczaka.

Profil FB: [Nieszablonowa Pedagożka](#)

Fundacja Adopcyjni to organizacja stworzona przez rodziców adopcyjnych, których misją jest wspieranie rodzin adopcyjnych oraz edukowanie na temat adopcji. Organizacja działa na rzecz zwiększenia świadomości o potrzebach dzieci adopcyjnych oraz przełamywania stereotypów związanych z adopcją. Fundacja dąży do tego, aby temat adopcji nie był tematem tabu, a rodziny adopcyjne czuły się bezpieczne i zrozumiane w społeczeństwie oraz otrzymywały profesjonalne wsparcie potrzebne dzieciom po doświadczeniach traumy wczesnodziecięcej, traumy porzucenia oraz zaburzeniami przywiązania.

Profil FB: [Fundacja Adopcyjni](#)

email: fundacja.adopcyjni@gmail.com

Opracowanie merytoryczne scenariusza i prowadzenie warsztatów: Marta Szymczyk

Opracowanie graficzne oraz komentarz Fundacji: Milena Bakalarz-Brzana

Projekt „(Nie)Zwykła Rodzina” został zrealizowany w ramach Miejskiego Programu Mikrograntów 2024 ze środków budżetu miasta Łodzi oraz ze środków Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030 realizowanego przez Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS